

boha a postavení človeka. Tradičnú formu podmienenosti človeka voči bohu nahrádza protestantská ideológia latentnou formou závislosti, a to zmenou jej predmetu a spôsobu. Po rezignácii na transcendentného boha, resp. po jeho smrti, sa predmetom stáva transcendentný Kristus a spôsob sa transformuje do kresťanského etického ideálu.

PhDr. D. Geisbacherová, CSc. (ÚVA SAV) vystúpila na záver s príspevkom *Ideové zdroje súčasného katolicizmu*. Autorka v ňom venovala pozornosť vzájomnému vzťahu buržoáznej filozofie a teológie v súčasnom období modernizácie náboženskej ideológie, s osobitným zreteľom na antropologickú koncepciu Karola Wojtyły, súčasného pápeža Jána Pavla II, ktorého teologická koncepcia obsahuje filozofické a metodologické iniciatívy, charakteristické pre súčasné teologické myslenie a cirkevnú ideológiu a ústiace do francúzskeho katolíckeho personalizmu Marcelloho a Jaspersovho existencializmu, ako aj do filozofickej antropológie M. Schelera.

Andrea Šuttová

VEDECKÁ KONFERENCIA O BURŽOÁZNEJ FILOZOFII VEDY

Dňa 5. novembra 1987 sa v Bratislave uskutočnila vedecká konferencia *Tendencie vo vývine buržoáznych filozofických koncepcií vedy* za účasti marxisticko-leninských filozofov z NDR. Konferencia predstavovala etapu riešenia čiastkovej úlohy ŠPZV IX-3-7/04 *Kritika súčasných buržoáznych koncepcií vedy*. Keďže úplné znenie prednesených materiálov bude uverejnené v zborníku UK *Philosophica* a zásadné materiály v časopise *Filozofia*, obmedzíme sa len na stručnú charakteristiku jednotlivých príspevkov.

Téma, ktorej bola konferencia venovaná, tvorí ťažisko spolupráce Katedry marxisticko-leninskej filozofie FFUK a Sekcie marxisticko-leninskej filozofie Univerzity Martina Luthera v Halle-Wittenbergu, ktorá sa už rozvíja viac ako dve desaťročia.

Organizácia konferencie bola zverená Oddeleniu kritiky buržoáznej filozofie a Sekcii dejín filozofie Katedry marxisticko-leninskej filozofie FFUK, ktoré sa v intenciách celkového zamerania katedry orientujú na vedeckú spoluprácu aj s ďalšími filozofickými pracoviskami v socialistických krajinách, najmä s katedrami filozofie na Moskovskej, Tbiliskej a Kyjevskej štátnej univerzite, a ideologickými a špeciálnovednými pracoviskami v ČSSR (za všetky uveďme ÚML ÚV KSS, ÚFS ČSAV a SAV, Bázové laboratórium pre umelú inteligenciu na Ústave technickej kybernetiky SAV v Bratislave).

Hlavný referát *Povaha synkretizácie a integrácie súčasnej filozofickej reflexie vedy* (FRV) predniesol doc. Jozef P i a č e k (KMLF FFUK). Zdôraznil, že úlohou filozofie je dnes harmonizovať špeciálnovedné formy sebareflexie explikovaním rodiacej sa alebo imanentnej filozofickosti a vytváraním formálnologicky neprotirečivej teórie perspektívneho vývinu vedeckého poznania. Ide tu o integratívny typ filozofickej reflexie vedy, pretože filozofia tu nielen integruje, ale sama je integrovaná. Integratívne tendencie v súčasnej buržoáznej filozofickej reflexii vedy musia ostať na polceste v dôsledku pokusov syntetizovať iracionalistické a teologické formy reflexie vedy so špeciálnovednými. Nemožno hovoriť o kríze filozofickosti reflexie vedy vôbec, ale len o kríze predintegratívneho typu filozofickosti.

Prof. Hans-Martin Gerlach (Halle) vo svojom príspevku kriticky analyzoval neskoroburžoázne „alternatívne“ koncepcie FRV, najmä hermeneutickú a analyticko-filozofickú reflexiu vedy a pokusy o ich syntézu v americkej a anglickej filozofii (Polanyi, Toulmin). Analyzoval snahy o historizáciu buržoázných prístupov k procesu genézy a vývinu vedeckého poznania a jeho jazykovosti (vzťah predvedeckých jazykových štruktúr a vedeckých výpovedí).

Prof. Günther Schenk (Halle) kritizoval konzervatívnu teóriu štruktúry dejín filozofie na príklade koncepcie Vittoria Hösleho. Charakterizoval hlavné body, na ktoré sa má sústrediť marxisticko-leninská kritika buržoázných koncepcií vývinu filozofického a vedeckého myslenia v období synkretizácie buržoáznej filozofie. V závere príspevku zdôvodnil potrebu zohľadňovať v kritike buržoázných koncepcií ich širší ideologický, politický a kultúrny kontext.

Prof. Lev Hanzel (KMLF FFUK) nadviazal na predchádzajúci príspevok najmä pokiaľ ide o kritiku buržoázneho filozofického prístupu k vede a technike v období informatizácie. Vymedzil úlohy kritiky buržoázných koncepcií VTR a smery filozoficko-metodologickej reflexie VTR v období prestavby socialistickej spoločnosti.

Doc. Miroslav Marcelli (KMLF FFUK) vo svojom podnetnom príspevku analyzoval vývin francúzskej epistemológie v rokoch nášho storočia, najmä chápanie racionality, kritiku tradičného novovekého racionalizmu a dôsledky pokusov o nové racionality pre filozofickú reflexiu vedy.

PhDr. Ján Rybár (ÚML UK) sa sústredil na výklad a kritický rozbor koncepcie J. Piageta a jeho príspevok k vývinu neoracionalizmu v buržoáznej filozofii 20. storočia.

PhDr. Ruth Peukertová (Halle) sa vo svojom vystúpení zamerala na kritickú analýzu „pragramu sociálnej prírodovedy“ ako integratívnej platformy špeciálnovednej a teoreticko-filozofickej reflexie vedeckého poznania v západo-nemeckom Ústave Maxa Plancka v Starnbergu.

PhDr. Ladislav Kiczko (KMLF FFUK) predniesol príspevok venovaný antipozitivistickej orientácii v koncepcii vedy Frankfurtskej školy. Sústredil sa najmä na kritický rozbor „jazykovo-komunikatívnych“ predpokladov vedeckého poznania v súčasnej koncepcii J. Habermasa.

PhDr. Lubomír Dovaľ (ÚFS SAV) hovoril vo svojom vystúpení o koncepcii vedy Th. Kuhna a hlavnú pozornosť venoval kritike dôsledkov, ktoré z nej vyplývajú pre filozofickú reflexiu vedeckého poznania.

PhDr. Igor Hanzel (Katedra logiky FFUK) predniesol príspevok zameraný na kritickú analýzu falzifikacionizmu K. R. Poppera. Poukázal na neriešiteľnosť problémov empirickej indukcie a neutržateľnosť novopozitivistického verifikacionizmu. V závere príspevku sa venoval rozboru pojmu „prírodný zákon“ u Poppera a načrtnol riešenie problematiky zákona v marxistickej metodológii vied v súlade s koncepciou vedeckého zákona V. Černíka.

K predneseným príspevkom sa uskutočnila podnetná diskusia. Vedecká konferencia ukázala, že interdisciplinárna spolupráca v oblasti kritickej analýzy súčasných buržoázných koncepcií vedy sa ubera produktívnym smerom a že materiály konferencie sú platným podkladom pre tvorbu príspevku do hlavnej výslednej práce riešenia úlohy ŠPZV IX-3-7 *Filozoficko-metodologické otázky rozvoja špeciálnych vied*, ktorá bude mať názov Marxisticko-leninská metodológia vedy.